

INDÍTVÁNY

Kecskemét Megyei Jogú Város Közgyűlésének
2015. Február 19-i ülésére

Tisztelt Polgármester Asszony!
Tisztelt Közgyűlés!

- „Nem káromkodtak, hanem imádkoztak” címmel megjelent egy írás a minap, amiben a kárpátaljai „málenkij robot” emlékére összefoglalót tettek közzé. (a cikket teljes terjedelmében mellékelem)

„A béke és a szabadság különösen fontos ma, ezért fontosak a kolnai, észak-uráli és belső-kazahsztáni szovjet kényszermunkatáborok tanúságtevői” – mondta köszöntőjében Wetzel Tamás, a nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár. A magyar kormány több emléknapot is szentelt a kommunizmus áldozatainak (november 25. a Szovjetunióba hurcolt magyar politikai rabok és kényszermunkások emléknapja), **2015-öt pedig a Szovjetunióba hurcolt politikai foglyok és kényszermunkások emlékévének nyilvánította.**”

„Bár 1989-ig nem lehetett erről beszélni, a málenkij robot meghatározó eleme a kárpátaljaiak kollektív emlékezetének” – a fiatal történész szerint ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az a száznál is több, közadakozásból épült emlékmű, mellyel az elveszett hozzátartozók sírjait próbálják pótolni, s emléküket ápolni a helyiek.”

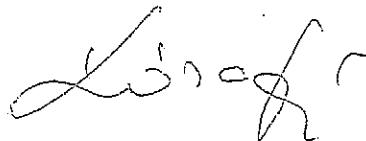
- Tekintettel arra, hogy a városunkban nemrégben felavatott II. Világháborús Emlékmű csak a katonák emléke előtt tiszteleg indítványozom, hogy Kecskeméten is méltó módon emlékezzünk meg a civil áldozatainkról. Indítványozom, hogy a közgyűlés az alábbi határozatot fogadja el:

Határozat

A közgyűlés a Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a Közgyűlés és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 4/2013. (II.14.) önkormányzati rendelete 2. melléklet 2.2.5 és 6.2.9 pontjában foglaltakra figyelemmel kéri, hogy az Értékmegőrzési Bizottság, valamint a Városrendezési és Városüzemeltetési Bizottság vizsgálja meg emlékmű vagy emléktábla állításának lehetőségét, a Szovjetunióba hurcolt politikai foglyok és kényszermunkások emlékére.

Határidő: A közgyűlés 2015. júniusi ülése

Kecskemét, 2015. február 2.

Kósa József
képviselő

„Nem káromkodtak, hanem imádkoztak”

2015. február 10. | Kárpátalja Magyarországon 2015.02.01. | 169 megtekintés

A kárpátaljai „málenkij robot” emlékére rendeztek kiállítást a budai várban. A január 29-i megnyitón beszédet mondott a látogató megjárta Gulácsy Lajos nyugalmazott kárpátaljai református püspök, akit fel is köszöntöttek kilencvenedik születésnapja alkalmából. A kárpátaljai magyarok 1944-es deportálását bemutató tárlat február 26-ig tekinthető meg a Magyarországi Házában.

„Nekünk ez a téma nagyon fontos. Szeretnénk, hogy széles körben tudatosuljon e talpalatnyi föld hányattatott sorsa” – mondta a budapesti megnyitón Bocskor Andrea, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Lehoczky Tivadar Intézetének korábbi vezetője, az Európai Parlament első kárpátaljai képviselője. (A nemzeti összefogás szellemében a Fidesz-KDNP 2014-ben határon túli magyaroknak, így Bocskor Andreának is helyet biztosított az európai parlamenti listáján, valamint a magyar Európai Néppárti Képviselőcsoportban.) 1944 végén a Kárpátalját megszálló Vörös Hadsereg összegyűjtötte és deportálta, majd évek óta kényszermunkatáborokban dolgoztatta a magyar és német nemzetiségű, 18 és 50 év közötti civil férfiakat. Az embertelen körülmények közül sokan soha nem tértek vissza családjukhoz. A „málenkij robot” néven elhíresült tragédia hetvenedik évfordulójára állítottak össze a beregszászi főiskola történészei egy magyar-angol nyelvű kiállítást, mely a magyar Néppárti Képviselőcsoport jóvoltából tavaly a brüsszeli Európai Parlamentben volt látható, idén februárban pedig a Magyarországi Házában látogatható.

„Ez a kiállítás nem csak az 1944-es málenkij robotról, hanem az Ung, Ugocsa, Bereg és Máramaros csonka megyéinek huszadik századi történelméről szól” – mondta Orosz Ildikó, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola vezetője. Mindenkit emlékeztetett a vicces anekdota – hogy a kárpátaljai magyarok az elmúlt száz évben több országváltást is megélték, noha ki sem mozdultak falujukból – mögött meghúzódó szomorú valóságra: a határok változása miatt a lakosság újra és újra elveszítette megtakarításait, idegen nyelvi közegbe került a másodrendű állampolgár lett.

„A legembertelenebb országváltás a vad kommunizmus kezdete volt” – állítja az igazgató, hiszen az embertelen körülmények, a lassú szenvedés és sokszor a végelgyengülésig tartó kényszermunka több áldozatot szedett a civil lakosság körében, mint az átvonuló front. Becslések szerint a negyvenezer elhurcolt férfi közül csupán tízezer tért vissza. Nem volt olyan család Kárpátalján, mely ne érezte volna meg a családfenntartó férfiak hiányát. „Nem volt rehabilitáció, de még csak bocsánatkérés sem – emlékeztetett Orosz Ildikó. – Míg ez nem történik meg, hogyan építhetnénk egy boldogabb Európát?”

Málenkij robot” – „kis munka”

„A Kárpátalját elfoglaló Vörös Hadsereg IV. ukrán frontja már 1944-ben, tehát jóval a terület hovatartozásáról döntő békeszerződések aláírása előtt hozzájárult a szovjet rendszer bevezetéséhez: kolhozosításhoz, államosításhoz, az egyházak leépítéséhez s a nemzeti kisebbségek izolációjához. Ennek eszköze volt az ún. »malenykaja rabota«, vagy ahogy az oroszul nem értő magyarok ejtették: »málenkij robot«” – mondta Molnár D. Erzsébet, a Lehoczky Tivadar Intézet kutatója, a kiállítás anyagának összeállítója. A romokban heverő vidék újjáépítése, amire a 18 és 50 év közötti férfiaknak haditörvényszék terhe mellett kötelező volt jelentkezniük, csak ürügy volt. Az 1944 novemberi, 0036-os számú, szigorúan titkos parancs szerint összegyűjtötték a magyar és német férfiakat, gyalogosan terelték át őket a Kárpátokon, majd bevonították őket, s munkatáborokba kerültek. A cél egyrészt a hadifogolylétszám kiegészítése volt (ugyanis irreális számokat jelentettek a tisztek), másrészt a magyarok és németek kollektív bűnösségével és izolálásával Kárpátalja Szovjetunióhoz való csatlakozását akarták megkönnyíteni. 1944 decemberében további németeket (férfiakat és nőket) deportálták a donyecki bányavárosokba, 1947-ben

pedig a közben hadköteles korba került fiatalokat küldték kényszermunkára. Ezt követte az értelmiség és a módosabb parasztok, iparosok elleni hadjárat: a hivatalnokokat, pedagógusokat elbocsátották, a gazdák és a papok ellen koncepciós perek indultak, majd politikai fogolytáborokba küldték őket.

„Bár 1989-ig nem lehetett erről beszélni, a málenkij robot meghatározó eleme a kárpátaljaiak kollektív emlékezetének” – a fiatal történész szerint ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az a száznál is több, közadakozásból épült emlékmű, mellyel az elveszett hozzátartozók sírjait próbálják pótolni, s emléküket ápolni a helyiek.

„A béke és a szabadság különösen fontos ma, ezért fontosak a kolinai, észak-urali és belső-kazahsztáni szovjet kényszermunkatáborok tanúságtevői” – mondta köszöntőjében Wetzsel Tamás, a nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár. A magyar kormány több emléknapot is szentelt a kommunizmus áldozatainak (november 25. a Szovjetunióba hurcolt magyar politikai rabok és kényszermunkások emléknapja), 2015-öt pedig a Szovjetunióba hurcolt politikai foglyok és kényszermunkások emlékévének nyilvánította.

Mennyei erőforrás Kárpátalján

„Azért ez a kilencven esztendő sok mindenről beszél. Nem csak a fájdalomról és a szenvedésről tudok mesélni, hanem az örömről és a szépről is. Kárpátalján a sok tragédia mellett Isten áldása is volt, s van ma is, mert az emberek szerényen élnek, de keresik Isten országát” – mondta Gulácsy Lajos. A nyugalmazott kárpátaljai püspök Debrecenbe szökött a deportálások elől, majd hazatérve Kárpátaljára megtért, s maga is az ébredés egyik eszköze lett. Lelkipásztori munkáját a hatóságok rossz szemmel nézték, s perbe fogták, hét évet töltött Kazahsztánban. A láger számára nem csak szenvedés volt, hanem mint mondta, „Isten nevelőiskolája”.

„Hazugság volt az újjáépítés, valójában el akarták pusztítani az embereket. Az ördög munkája volt ez, de Isten valami különös kegyelemmel mégis megáldotta Kárpátalját. Abban a nagy fájdalomban az emberek nem káromkodtak, hanem imádkoztak. A nehéz időket tudták nem büntetésnek, hanem formálódásnak felfogni. Ez volt az ő erőforrásuk.”

A nyugalmazott püspök arról is beszélt, hogy nem könnyű az élet Kárpátalján ma sem: az ország keleti felében egymás ellen fordultak, akik eddig testvérként éltek együtt. Ebben a feszült helyzetben a szerénység és békesség fontosságát hangsúlyozta. (Az ukrainai fegyveres konfliktusról és ezzel összefüggésben a kárpátaljai helyzetről korábban már beszámoltunk.) A felszólalók közül többen is köszöntötték a kerek születésnapját nemrég betöltő Gulácsy Lajost: „Csak papíron vagyok kilencven éves, valójában nem érzem magam annyinak, mert van reményem.” A nyugalmazott püspök még ma is aktívan szolgál, például a beregszászi öregek otthonában. „Lehet boldog öregkort megélni – vallja –, de nem elég csak hinni, hogy Jézus vár minket, s nekünk készíti Isten országát, hanem készülni is kell erre.” A nyugalmazott püspök elmondása szerint azért vállalkozott erre a budapesti útra, hogy elmondja hallgatóságának: velünk az Isten, s hogy bátorítson mindenkit, ne féljünk a holnaptól, tegyünk meg mindent a magunk helyén az Isten országáért.

Feke György, fotó: Vargosz

Forrás: reformatus.hu